

116 CATECH. AD PAROCH. PARS II.
apparet, ex iis facile Sacramentorum numerus colligetur.

21. Septem Sacramenta esse, ex Scripturis demonstratur.

Primus enim est Baptismus, veluti cæterorum janua; quo a Christo renascimur. Deinde Confirmatio, cujus virtute fit ut divina gratia augeamur & robaremur: baptizatis enim jam Apostolis, ut D. Augustinus testatur, inquit Dominus: *b Sedete in civitate, donec induamini virtute ex alto.* Tum Eucharistia, qua, tamquam cibo verè cœlesti, spiritus noster alitur & sustinetur: de ea enim dictum est à Salvatore: *c Caro mea verè est cibus, & sanguis meus verè est potus.* Sequitur quarto loco Pœnitentia, *d* cujus ope sanitas amissa restituitur, postquam peccati vulnera accepimus. Postea verò Extrema Unctio, qua peccatorum reliquiæ tolluntur, & animi virtutes recreantur: siquidem Divus Jacobus, cum de hoc Sacramento loqueretur, ira testatus est: *e Et si in peccatis sit, remittentur ei.* Sequitur *f* Ordo, quo publica Sacramentorum ministeria perpetuò in Ecclesia exercendi, sacrasque omnes functiones exequendi potestas traditur. Postremò additur *g* Matrimonium, ut ex maris & foeminae legitima & sancta conjunctione filii ad Dei cultum, & humani generis conservationem procreentur, & religiosè educantur.

22. *Æqualis non est omnium Sacramentorum vel necessitas, vel dignitas.*

Illud verò maximè animadvertendum est, quamvis omnia Sacramenta divinam & admirabilem virtutem in se contineant, tamen non parem omnia & æqualem necessitatem aut dignitatem, aut unam eandemque significandi vim habere. Atque ex iis tria sunt, quæ tametsi non eadem ratione, tamen præ cæteris necessaria dicuntur. Baptismus enim unicuique sine ulla adjunctione necessarium esse, Salvator his verbis declaravit: *h Nisi quis renatus fuerit ex aqua & Spiritu Sancto, non potest introire in regnum Dei.* Pœnitentia *i* verò illis tantummodo necessaria est, qui se post Baptismum aliquo mortali peccato obstrinxerunt, neque enim æternum exitium effugere poterunt, nisi eos admissi peccati ritè pœnituerit. Ordo præterea; etsi non singulis fidelibus, toti tamen Ecclesie omninò necessarius est. Verùm si dignitas in Sacramentis spectetur, Eucharistia sanctitate & mysteriorum numero ac magnitudine longè cæteris antecellit. Quæ omnia faciliùs intelligentur, cum suo loco, ea quæ ad singula Sacramenta pertinent, explicabuntur.

a Joan. 3. 5.
Tit. 3. 5.
scot. 4. Sent. dist. 2.
q. 1.
D. Aug. ep. 108.
b Lucæ 24. 49.
c Act. 1. 3.
e Joan. 6. 55.

d Joan. 20. 22. 23.

e Jacob. 5. 14.
f Act. 13. 2. 3.
1. Timoth. 4. 14.
2. Timoth. 1. 6.

g Ephes. 5. 31. 32.

De præstantia, & differentia Sacramentorum.

Tria sunt Sacramenta præ cæteris necessaria. D. Thom. in 4. p. q. 65. art. 4. Conc. Trid. de Sacramentis in genere, sess. 7. can. 3. & 4. Baptismi necessitas.

h Joan. 3. 5.
Pœnitentia necessitas.

i Apoc. 2. 5.
Lucæ 13. 3.

Ordinis necessitas.
Prov. 11. 23.

Eucharistia dignitas.
Dion. in lib. de Eccles. Hier. c. 2. D. Thom. in 3. p. q. 65. art. 3.

DE SACRAM. IN GENERE.

117

23. *A quo hæc sacra & divina mysteria sint accepta, principaliterque dispensentur.*

(1) Deinceps videndum est, à quo hæc sacra & divina mysteria acceperimus; neque enim dubitandum est, quin præclari alicujus muneris dignitas ejus, à quo donum ipsum profectum est, dignitate & præstantia quàm maximè augeatur. Sed ea quæstio difficilem explicationem habere non potest. Nam cum *Deus sit; a qui homines justos efficiat; ipsa verò Sacramenta justitiæ adipiscendæ mirifica quædam instrumenta sint;* patet, unum eundemque Deum in Christo justificationis & Sacramentorum auctorem agnoscendum esse. Præterea Sacramenta eam vim & efficientiam continet, quæ ad intimam animam penetrat. Cum verò unius Dei potentia proprium sit in corda & mentes hominum illabi; ex hoc etiam perspicitur, Sacramenta à Deo ipso per Christum instituta esse; quemadmodum ab eo quoque intus dispensari, certa & constanti fide tenendum est: hoc enim testimonium de illo se accepisse Sanctus Joannes affirmat, cum ait: *b Qui misit me baptizare in aqua, ille mihi dixit: Super quem videris Spiritum descendentem, & manentem super eum, hic est qui baptizat in Spiritu Sancto.*

24. *Quibus ministris utatur Deus in Sacramentis dispensandis.*

Sed quamvis Deus Sacramentorum auctor & dispensator sit, *c* ea tamen non per Angelos, verùm per homines ministrari in Ecclesia voluit. Non minùs enim ministrorum officio, quàm materia & forma ad Sacramenta conficienda opus esse, perpetua Sanctorum Patrum traditione confirmatum est.

25. *Minister sua pravitate gratiæ Sacramentalis virtutem impedire non potest.*

Atque hi quidem ministri, quoniam in sacra illa functione, non suam, sed Christi personam gerunt, ea re fit, ut sive boni, sive mali sint, modo ea forma & materia utantur, quam ex Christi instituto semper Ecclesia Catholica servavit, idque facere proponant, quod Ecclesia in ea administratione facit, verè Sacramenta conficiant & conferant; ita ut gratiæ fructum nulla res impedire possit, nisi qui ea suscipiunt, se ipsos tanto bono fraudare, & Spiritu Sancto velint obsistere. Hanc verò in Ecclesia certam & exploratam sententiam sem-

H 3

per

(1) Deinceps) Edit. Pat. denique.

Causa efficiens, seu auctor Sacramentorum Deus est per Christum. Amb. l. 4. de Sacram. c. 1. D. Thom. 3. p. q. 64. Trid. sess. 6. de Sacramentis in genere, can. 1.
4 Rom. 2.

Proprium est Dei illabi in animam hominis. In lib. de Eccl. Dog. & Casian. collat. 7. c. 13.

b Joan. 1. 33.

Dispensat Deus Sacramenta per homines.
c 1. Cor. 4. 1.
Hebr. 5. 1.
D. Thom. in 3. p. q. 64. art. 4. Conc. Trid. sess. 7. can. 10.

Ministrorum quæ sit ratio sess. 7. Conc. Trid. de Sacramentis in genere, can. 11. & 12. Vide Greg. Nazianz. orat. in sancto Baptismo. Amb. de his, qui myst. init. c. 1. Chris. Hoff. 8. in 1. Cor. Aug. contra Cres. lib. 4. cap. 20. & 4. contra Don. cap. 4. lib. 2. contra lit. Petil. c. 47.

per fuisse Sanctus Augustinus in iis disputationibus, quas adversus Donatistas conscripsit, clarissimè demonstravit. Quod si etiã Scripturæ testimonia quærimus, ipsum Apostolum his verbis loquentem audiamus: *a Ego, inquit, plantavi, Apolo rigavit, sed Deus incrementum dedit: itaque neque qui plantat, est aliquid, neque qui rigat, sed qui incrementum dat Deus.* Ex quo loco satis intelligitur, quemadmodum arboribus nihil obest eorum improbitas, quorum manu satæ sunt, ita nihil vitii aliena culpa contrahi illis posse, qui malorum hominum ministerio Christo insiti sunt. Quare, ut ex D. b Joannis Evangelio Sancti Patres nostri docuerunt, Judas etiã Iscariotes plures baptizavit, ex quibus tamen neminem iterum baptizatum fuisse legimus: ita ut præclare D. Augustinus scriptum reliquerit: *Dedit Baptismum Judas, & non baptizatum est post Judam; dedit & Joannes, & baptizatum est post Joannem, quia (1) si datum est à Juda, Baptismi Christi erat: quod autem à Joanne datum est, Joannis erat: non Judam Joanni, sed Baptismum Christi, etiã per Judæ manus datum, Baptismo Joannis etiã per manus Joannis dato rectè præponimus.*

26. Quid de illis sentiendum sit, qui impura conscientia Sacramenta administrant.

Neque verò Pastores, aliive Sacramentorum ministri, cum hæc audiunt, satis sibi esse arbitrentur, si posthabita morum integritate ac conscientia munditia, illud tantum cogitent quomodo Sacramenta ab illis ritè ministrentur. Id enim etsi diligenter curandum est, in hoc tamen omnia, quæ ad eam functionem pertinent, posita non sunt. Meminisse autem semper debent, Sacramenta divinam quidem virtutem, quæ illis inest, nunquam amittere; d at verò impurè ea administrantibus æternam perniciem & mortem afferre: *e Sancta enim, quod semel atque iterum ac sæpius admonere oportet, sanctè & religiosè tractanda sunt.* f Peccatori, ut est apud Prophetam, dixit Deus: *Quare tu enarras justitias meas, & assumis testamentum meum per os tuum? tu verò odisti disciplinam.* Quod si homini peccatis contaminato minus licet de rebus divinis agere, quantum ab eo scelus con-

a 1. Cor. 3. 6. 7.

b Joan. 4. 2.

D. Aug. tract. 1. in Joan.
c Act. 19. 4.

Sacramenta novæ legis i pura conscientia ministrare, quam perniciosum ipsis sit ministris. D. Thom. in 3. p. q. 64. art. 4. ex Dion. lib. de Eccl. Hier. c. 1. & ex ep. ad Demoph. Cons. Aug. lib. 2. ep. contra Parm. c. 10. & tract. 5. in Joan. & lib. 3. contra Cresc. c. 6.

d 1. Reg. 6. 7. & 1. Paral. 13. 9. 10.

e Isai 12. 11.

f P. 49. 16. 17. sess. 7. Conc. Trid. de Sacramentis in genere, ca. 6.

(1) Si datum est à Juda, Baptisma Christi erat &c. apud PP. Maur. Si datum est à Juda Baptismus, Christi erat; qui autem à Joanne datum est, Joannis erat. Edit. verò Pat. quia quod datum est à Juda, Baptisma Christi erat &c.

concipi existimandum erit, qui sibi multorum scelerum conscius est, nec tamen sacra mysteria polluto ore conficere, vel in fœdas manus sumere, contrectare, atque aliis porrigere & ministrare vereatur? cum præsertim apud Dionysium scriptum est, *malis symbola*, (ita enim Sacramenta appellat) *ne contingere quidem permissum esse.* Sanctitatem igitur sacrarum rerum ministri in primis sectentur, pure ad Sacramenta ministranda accedant, atque ita se ad pietatem exerceant, ut ex eorum frequenti tractatione & usu uberiores in dies gratiam, adjuvante Deo, consequantur.

27. De duorum præcipuis Sacramentorum effectibus.

Sed jam, his rebus explicatis, docendum erit, quanam Sacramentorum effectus (1) sit: id enim Sacramenti definitio, quæ suprâ tradita est, non parum lucis allaturum videtur. Hi autem duo præcipuè numerantur. Ac principem quidem locum meritò gratia illa obtinet, quam usitato à sacris Doctoribus nomine, justificantem vocamus: ita enim Apostolus apertissime nos docuit, cum inquit: *Christus a dilexisse Ecclesiam, & se ipsum tradidisse pro ea, ut illam sanctificaret, mundans eam lavacro aquæ (2) in verbo.* Quo autem pacto tanta res & tam admirabilis per Sacramentum efficiatur, ut quemadmodum S. Augustini sententia celebratum est, (3) *aqua corpus tangat, & cor abluat*; id quidem humana ratione atque intelligentia comprehendere non potest. Constitutum enim esse debet, nullam rem sensibilem suapte natura ea vi præditam esse, ut penetrare ad animam queat. At fidei lumine cognoscimus, omnipotentis Dei virtutem in Sacramentis inesse, qua id efficiant quod sua vi res ipsæ naturales præstare non possunt.

28. Quomodo effectus Sacramenti initio nascentis Ecclesie sint mirabiliter designati.

Quocirca, ne ulla unquam hujus effectus dubitatio in animis fidelium resideret, cum ministrari Sacramenta cœptum est, voluit clementissimus Deus, quid illa interiùs efficerent, miraculorum significationibus declarare, ut eadem perpetuò interiùs fieri constantissimè cre-

H4 de-

(1) Sit in multis Editionibus sine.

(2) In verbo Edit. Pat. ad lit. vitæ ut est in textu Apostoli.

(3) Aqua corpus tangat & cor abluat. Ita S. August. apud Maur. & Edit. Pat. contra quam in Edit. Rom. Venet. & Lugdun. aqua corpus abluat, & cor tangat.

S. Dionis. de Eccl. Hier. cap. 1.

De Sacramentorum primo effectu, qui est gratia justificans, sess. 7. Conc. Trid. de Sacramentis in genere, can. 6. 7. & 8. D. Thom. in 3. p. q. 62. art. 1. 2. 3.

a Ephes. 5. 25. 26.

Aug. Tract. 80. in Joan.

Scot. 4. dist. 1. q. 5.

Sacramentorum vis miraculis declarata initio nascentis Ecclesie, 1. 4. Veter. & Novi Testamenti q. 63.

deremus, quamvis longè à nostris sensibus remota essent. Itaque ut omittamus (1) Salvatore nostro in Jordane baptizato, a cœlos apertos esse, & Spiritum Sanctum columbæ speciæ apparuisse: ut admoneamur, ejus gratiam, cum salutari fonte abluimur, in animam nostram infundi; ut hoc inquam omittamus (magis enim ad Baptismi (2) sanctificationem; quàm Sacramenti administrationem pertinet) nonne legimus, cum Pentecostes die Apostoli Spiritum Sanctum acceperunt, quo deinde ad prædicandam fidei veritatem, adeundaque pro Christi gloria pericu a alacriores & fortiores fuerunt, tunc facto repente de cœlo sonitu, tamquam advenientis Spiritus vehementis, apparuisse illis dispersitas linguas: quasi ignis? ex quo intellectum est, Sacramentum Confirmationis eundem nobis Spiritum tribui, easque vires addi, quibus possimus Carni, Mundo & Satanæ, perpetuis scilicet hostibus nostris, fortiter repugnare & resistere. Atque b hæc miracula, quoties Apostoli Sacramenta ista ministrarent, initio nascentis Ecclesiæ aliquamdiu visa sunt, donec firmata jam fide & corroborata, fieri desierunt.

29. *Quanta sit Sacramentorum novæ legis supra veteris legis Sacramenta excellentia.*

Ex iis igitur, quæ de priori Sacramentorum effectu, gratia scilicet justificante, demonstrata sunt, illud etiam plenè constat excellentiorem & præstantiorem vim Sacramentis novæ legis inesse, quàm olim veteris legis Sacramenta habuerunt: quæ cum c infirma essent, egena- que elementa, d inquinatos sanctificabant ad emundationem carnis, non animæ: quare, ut signa tantùm earum rerum, quæ mysteriis nostris efficienda essent, instituta sunt. At verò Sacramenta novæ legis ex Christi latere manantia, e qui per Spiritum Sanctum semetipsum obtulit immaculatum Deo, emundat conscientiam nostram ab operibus mortuis, ad serviendum Deo viventi; atque ita eam gratiam, quam significant, Christi sanguinis virtute operantur. Quocirca, si ea cum antiquis Sacramentis conferamus, præterquam quòd plus efficaciam habent, & utilitate uberiore & sanctitate augustiora esse inveniuntur.

30.

(1) Salvatore) Edit. Pat. Salvatori.

(2) Ad Baptismi sanctificationem) Edit. Pat. ad Baptismi significacionem, id est, ad significandum id, quod fit in anima per Baptismum.

a Matth. 3. 16.
Matth. 1. 10.
Lucæ 3. 21. 22.

Act. 1. 3. 4.

b Act. 8. 17. & 19. 6.

Præstantiora esse legis novæ Sacramenta veteribus, docet Aug. l. 16. contra Faust. c. 13. & in Ps. 73. Amb. lib. de Sacram. c. 4.

e Galat. 4. 9.

d Heb. 9. 13.

Sacramenta novæ legis ex Christi latere manant. Aug. l. 2. de Symb. c. 6. in Joan. tract. 15. & lib. 15. Civ. c. 26.

e Heb. 9. 24.

30. *Quæ Sacramenta Characterem imprimant, & quid sit Character.*

Aliter verò Sacramentorum effectus non quidem omnibus communis, sed trium tantummodò proprius Baptismi, Confirmationis & Ordinis sacri est Character, quem animæ imprimunt. Nam cum Apostolus ait: *a Unxit me Deus, qui & signavit nos, & dedit pignus Spiritus in cordibus nostris*, voce illa, *Signavit* non obscure Characterem descripsit, cujus proprium est aliquid signare & notare. *Est autem Character veluti insigne quoddam animæ impressum, quod deleri numquam potest, eique perpetuò inheret*: de quo ita apud Sanctum Augustinum scriptum est: *An minus forte Sacramenta Christiana, quàm corporalis hæc nota, qua scilicet miles insignitur, poterunt? Illa namque militi ad militiam, quam deseruisset, revertenti, non nova imprimitur, sed antiqua cognoscitur & approbatur.*

31. *Quid sit Characteris effectus, & quomodo Sacramenta Characterem imprimant iterari non debeant.*

Jam verè Character hoc præstat, tum ut apti ad aliquid sacri suscipiendum vel peragendum efficiamur, tum ut alia nota alter ab altero internoscatur. Ac Baptismi quidem Characterem utrumque consequimur, ut ad alia Sacramenta percipienda reddamur idonei, & eo præterea fidelibus populus à gentibus, quæ fidem non colunt, distinguatur. Idem autem in Characterem Confirmationis & sacri Ordinis licet cognoscere: quorum alter veluti Christi milites ad ejus nominis publicam confessionem & propugnationem, ac contra insitum nobis hostem, b & spiritualia nequitiam in cœlestibus armamur atque institumur, simulque ab iis, qui nuper baptizari, c tamquam modo geniti infantes sunt, discernimur: alter verò tum potestatem Sacramenta efficiendi & ministrandi conjunctam habet; tum eorum, qui hujusmodi potestate præditi sunt, à reliquo fidelium cœtu distinctionem ostendit. Tenenda est igitur Catholicæ Ecclesiæ regula, qua docemur tria hæc Sacramenta Characterem imprimere; neque ullo umquam tempore iteranda esse. Hæc sunt, quæ generatim de Sacramentis tradenda erunt.

32. *Quibus rationibus assequantur Pastores, ut populus Sacramenta veneretur, & his religiosè utatur.*

In cujus argumenti explicatione Pastores duo potissimum efficere omni studio conentur. Primum est, ut fideles intelligant, quanto honore & cultu & veneratione hæc divina & cœlestia munera digna sint; al-

Secundus Sacramentorum effectus est characteris sacri in animam impressio. Sess. 5. Conc. Trid. de Sacram. in genere, can. 9.

a 2. Cor. 1. 21.

Scot. 4. Rep. ordi. dist. 6. q. 7. D. Aug. lib. 2. contra ep. Parm. c. 13. Et epist. 50. circa medium, & tract. 6. in Joannem, & lib. 1. contra Cresc. cap. 30. vide item, D. Thom. in 3. p. q. 63.

Characteris usus duplex. D. Thom. 3. p. q. 66. art. 2. Character Baptismi quid efficiat.

Character Confirmationis quid præset. Character sacramenti Ordinis quid signet.

b Ephes. 6. 6. 12.

c 1. Pet. 2. 2.

Tria tantum Sacramenta characterem imprimunt, quæ nec umquam iterantur.

Concilium Florent. in Decreto Euthic. & Trid. c. 9. sess. 7.

In Sacramentorum doctrina, duo præcipuè observanda.

te-

Eucharistia, & poenitentia usque frequenter populo inculcanda.

Isai. 28. 16.

Rom. 9. 31.

1. Pet. 2. 7.

Sacramentis, & verbi Dei doctrina Ecclesiam maxime fuciri.

terum verò, ut quoniam à clementissimo Deo ad communem omnium salutem proposita sunt, iis piè & religiosè utantur, atque ita Christianæ perfectionis desiderio exardescant, ut si Poenitentia præsertim & Eucharistia saluberrimo usu aliquamdiu careant, plurimum damni se fecisse existiment. Hæc autem faciliè Pastores assequi poterunt, si quæ de Sacramentorum divinitate & fructu supra dicta sunt, auribus fidelium sæpius inculcabunt, primùm à Domino Salvatore nostro, à quo nihil nisi perfectissimùm proficisci potest, instituta esse: præterea, cum ministrantur, Spiritus Sancti intima cordis nostri permeantis efficacissimùm numen presto esse: deinde admirabili & certa curandarum animarum virtute prædita esse: tum per ea immensas illas Dominicæ Passionis divitias ad nos derivari. Postremò verò ostendent, totum Christianum ædificiùm a firmissimo quidem lapidis angularis fundamento inniti; verùm nisi verbi Dei prædicatione & Sacramentorum usu undique fulciatur, magnoperè verendum esse, ne magna ex parte labefactatum concidat. Ut enim per Sacramenta in vitam suscipimur ita hoc veluti pabulo alimur, conservamur & augemur.

DE BAPTISMI SACRAMENTO.

CAPUT II.

1. Cur expediat doctrinam Baptismi frequenter populis fidelibus inculcari.

Doctrina Sacramentorum quam sit utilis & necessaria.

Rom. 6. 3. 4. 5.

1. Cor. 6. 11. 12. & 13.

Galat. 3. 27.

Ephes. 5. 26.

Baptismi vis quam serio omnibus sit expianda.

Ex iis quidem quæ hætenus de Sacramentis universè tradita sunt, cognosci potest quam necessarium sit ad Christianæ Religionis vel doctrinam percipiendam, vel pietatem exercendam, ea intelligere, quæ de illorum singulis credenda Catholica Ecclesia, proponit: sed si quis diligentius b Apostolum legerit, sine dubitatione ita statuet, perfectam Baptismi cognitionem à fidelibus magnoperè requiri: adeò non solum frequenter, sed gravibus verbis, & Spiritu Dei plenis ejus mysterii memoriam renovat, divinitatem commendat, atque in eo Redemptoris nostri mortem, sepulturam, & re-

resurrectionem nobis autem oculos, tum ad contemplandum, tum ad imitandum constituit. Quare Pastores nunquam se satis multam operam & studium in hujus Sacramenti tractatione collocasse arbitrentur.

2. Quando potissimum Parocho sermo de Baptismo sit instituendus.

Verùm præter eos dies, in quibus more majorum divini Baptismi mysteria potissimùm explananda essent, in Sabbato magno Paschæ & Pentecostes, quo tempore Ecclesia summa cum religione maximisque ceremoniis hoc Sacramentum celebrari consuevit, aliis etiam diebus occasionem capient de hoc argumento disserendi. Atque illud in primis tempus maximè opportunum ad eam rem videri poterit, si interdum cum Baptismus alicui ministrandus sit, fidelis populi multitudinem convenisse animadverberint. Tum enim facilius multò erit, si minus illeat omnia capita, quæ ad hoc Sacramentum attinent, pesqui, unum saltem aut alterum docere, cum fideles earum rerum doctrinam, quam auribus percipiunt, simul etiam sacris Baptismi ceremoniis expressam vident, pioque & attento animo contemplantur. Ex quo deinde fiet, ut unusquisque iis rebus admonitus, quas in alio geri videat, secum recorderetur, qua se sponsione Deo obligarit, cum Baptismo initiatus est; simulque illud cogitet, an vita & moribus talem se præbeat, qualem ipsa Christiani nominis professio pollicetur. Ut igitur, quæ docenda erunt, dilucidè exponantur, quanam sit Baptismi natura & substantia aperiendum est: si prius tamen ipsius vocis significatio explicetur.

3. Quid Baptismi nomen propriè denotet.

Ac Baptismum quidem Græcum esse nomen, nemo ignorat: quod etsi in sacris litteris non solum eam abluionem, quæ cum Sacramento conjuncta est, a sed etiam omne abluionis genus, b quod aliquando ad passionem translatum est, significat; tamen apud Ecclesiæ scriptores non quamvis corporis abluionem declarat, sed eam, quæ cum Sacramento conjungitur, nec sine præscripta verborum forma ministratur; qua quidem significatione c Apostoli ex Christi Domini instituto frequentissimè usi sunt.

4. Quibus præterea nominibus abluionem Sacramentalem Pares expresserint.

Alia quoque nomina ad eandem rem significandam Sancti Patres usurparunt. Sacramentum enim fidei appellare, quòd illos suscipientes universam Christianæ reli-

Solemnis Baptismus Sabbato Paschæ & Pentecostes agi solitus. Tert. lib. de Bapt. cap. 19. Basil. in exhort. ad Bapt. Ambr. in lib. de Myster. Pass. & serm. 62.

Octo Baptismi genera vide apud Dam. lib. 4. de Fide Orth. cap. 10. Greg. Nazianz. Orat. 40.

a Isai. 24. 23.

Marc. 7. 4.

b Marc. 10. 38.

Luc. 12. 50.

c Rom. 6. 3. 4.

1. Cor. 1.

Ephes. 4. 55.

Galat. 2. 12.

1. Pet. 3. 21.

De variis Baptismi nominibus vide Gregor. Naz. in or. 39. in sancta lumina. Clem. Alex. 1. 1. Pedag. c. 6.